

FOKU.3

Amaia Urra

Tractora Koop.etik ilusio handiz gonbidatzen zaituztegu 2026ko urriaren 17an, larunbata, Atoira, 12:00etatik 14:00etara, erakusketa honen inauguraziora:

finissage

2026/10/17 - 2026/12/12

FOKUren hirugarren edizioa Amaia Urrari eskainia da, gure inguruko artista iheskor bezain funtsezkoari. Horrela, oinarri linguistikoa zein kontzeptuala duten praktika performatiboek euskal emakume artistengan hartuta duten pisuan sakondu nahi dugu.

Amaiaren praktika Mugatxoan erakundeak Artelekun bultzatutako zuzeneko arteen inguruko esperimentazio-giroan jaio zen, eta berezko lurraldea aurkituz joan da XXI. mendearen bigarren hamarkadatik aurrera. Bere lanetan, semantika erabiltzen du proben eremu gisa. Amaia behin eta berriz itzultzen da afiliazio, kategorizazio edo taldekatze anizkoitzeko arau abstraktuei irmoki lotuta dagoen eremu horretara. Arakatu ondoren, orde, arau horiek zurruntasuna galdu eta ordenaren irekitasun ludikoago eta asaldatzaileagoa erakusten dute.

Amaiaren lehen bakarkako erakusketa, beraz, amaieratik hasiko bagina bezala aurkezten dugu, gurdia idien aurrean jarriko bagenu bezala edo etxea teilatutik eraikiko bagenu bezala, antifrasi baten bidez hasiz. Izan ere, horrela zabaldu da Amaiaren praktika artistikoa gure begietara, itxuraz kontraesanetan dauden espazioak esploratzen eta zalantzan jartzen ahalegindutako jarduera, ludikoa den eta, aldi berean, gure eguneroko ingurunearekin eta erritmoarekin kritikoa den arreta mota bati lekua eginez.

FOKUk duela bost urte abiatu zuen Atoiren erakusketa programa. Atoin ia dena bezala, bere formatua prozesuari arretaz entzuteko ariketa baten emaitza da, lana bere terminoetan bultza dezaketen baldintzak sortzearen emaitza. Proiektuak egitura bikoitza du: Atoiren espazio fisikoan bakarkako erakusketa bat eta foku.info webgunearen espazio birtualean atzera begirako kritiko bat. Egitura hau FOKUren lehenbiziko edizioan sortu zen, Iñaki Garmendiarekin elkarlanean ari ginela. Garai hartan, erakusketa prestatzen genuen bitartean, Atoi bera ere eraikitze-bidean zegoen. Iñakik urteak zeramatzen erakutsi gabe. Bere lehengo lanari lotuta jarraitu nahi zuen, baina, aldi berean, estudioan bakarrik lan egin zuen urteetan ia isilpean landutako obra berria soilik erakutsi nahi zuen. Desio bikoitz horri, lotzea eta eskatzea, erantzuteko sortu genuen espazio birtuala, bere iraganeko ekoizpena antolatu eta inaugurazio egunean plazaratzeko. Horrela, bere bideo-lanak osorik ikus zitezkeen erakusketak irauten zuen bitartean, bere praktikari testuingurua emanez; aldi berean, aretoa erabat askatzen zen eskulturaren esparruan bere lan-prozesu berrien emaitzak erakusteko. Idoia Zabaletarekin, aurrera eramanez genuen bigarren FOKUarekin, *a priori* ezarritako egitura bikoitzetik abiatu ginen. Oraingo honetan, erronka lotuta egon zen nola aurkeztu hain alderdi anitzeko ibilbidea, zer jarri nahi genuen lehen planoan, eta nola lagun zezakeen online plataformak Idoiaren praktikaren berezitasuna arte plastikoaren testuinguru batean bideratzen.

Amaia Urarekin batera, joan den urte eta erdian, webguneko lan-prozesua gehiago zentratu da serieen, bertsioen, belaunaldien eta horien ekoizpenerako egokitzapenen arteko harremana ulertzean eta, hainbat

iturritatik, hamarkada batez baino gehiagoz ia beti zuzenean garatu den lan batetik kontserbatzen diren dokumentuak biltzean, erakusketa-proposamena sor dezakeen magma bat azaleratzen lagundu digun ariketa batean.

Fokuren hirugarren edizioak inplizituki dakar Amaia leheneak bakarkako erakusketa izango denaren sorrera. Lehene aldiz, bere praktika da erdigunean dagoena. Galdera hemen da zer den Amaia erakusketa bat, nola artikulatzen den erakusketaren espazio-denbora bere praktikaren arabera, nola biltzen den eta, aldi berean, nola askatzen den. Horrek lñakirekin lotzen du, baina baita Idoiarekin ere, zeinak ortodoxiaren kanonak kolokan jartzen zituen. Hiru artistek Foku baliatu izan dute beren praktika nolabait desafiatzeko espazio gisa. Era berean, hirurek erabili dute Foku beren praktika artistikoa pentsatzeko, berrantolatzeko edo birbideratzeko, eta horregatik merezi du garrantzi horretako proiektuetan lan egitea, gure garaikideekin eskuz esku.

Eskapista baten trukoa pertzepzio-printzipio batean oinarritzen da: begiradak ez du errealitatea ikusten, baizik eta haren buruak ziurtzat jotzen duen jarraitutasun logikoa. Ihesbideak funtzionatzen du, ikusleak testuingurua gertaera absolutu gisa irakurtzen duelako, eraikuntza gisa irakurri beharrean. Plazer bat izan da guretzat Amaia erronka honetan laguntzea. Emaizta urriaren 17tik aurrera Atoi eta foku.info webgunean ezagutzera gonbidatzen zaituztegu.

Amaia Urrea (Donostia, 1974) Arte Ederretan lizentziatu zen EHU-n, eskultura espezialitatean. Bere bi ama-hizkuntzei esker, gaztelania eta frantsesa, oraindik ikasle zela Bilboko Frantses Institutuak sustatutako ekoizpen eszeniko esperimentaletan laguntzaile gisa parte hartzen hasi zen. Esperientzia hark praktika eszeniko kontzeptualekiko interesa piztu zion, eta, Mugatxoan egitasmoaren babesean, praktika horiek garatzeari ekin zion Artelekun. Bertatik abiatuta, bere lan propioak sortzen hasi zen, eta, aldi berean, beste hainbat artistaren sorkuntza eta aurkezpenetan parte hartu zuen, hala nola Jérôme Bel, Xavier Le Roy, Ion Munduate, Cuqui Jerez eta María Jerez-en lanetan. 2012an praktika eszenikoa utzi eta lan-metodologia propio bati eman zion hasiera, ahotsa, testua eta gorputza uztartuz. 2017 eta 2018 artean, Donostiako Alkolea Beach espazioa zuzendu zuen Sandra Cuesta eta Larraitz Torres-ekin batera. Bere lana Artium Museoa, MNCARS, Bilboko Guggenheim Museoa, Bulegoa z/b, La Casa Encendida edo Tabakalera bezalako testuinguru artistikoetan aurkeztu da, baita nazioartean ere, Europako zein Amerikako espazio eta jaialdietan, Les Laboratoires d'Aubervilliers, Art Nomade edo Bogotako Artisten 45. Saloi Nazionalen, besteak beste. Atoikoa bere leheneak bakarkako erakusketa izango da.

Tractora Koop. 2013an eratutako artista-kooperatiba bat da. Elkarren lanetan eskuarki parte hartzen zuten lagun batzuek sortu zuten, kideen proiektuak ekoizteko tresna moduan. Kooperatiba, pertsona juridiko gisa, azpiegitura-bokazioarekin jaio zen. Kooperatibaren elkarre-izaera kamioilarien kooperatibetatik hartu zen; izena, Tractora, kooperatiba haiei egindako omenaldia da. Bere hamahiru urteetan, Tractorak proiektu ugari eraman ditu aurrera, eta proiektu horiek askotariko diziplinetan eman dituzte fruituak. 2018tik aurrera, kooperatibaren hasierako jarduera hedatu egin da: orain, bere kideek parte hartzen duten proiektu kolektiboen ekoizpena bultzatzen du, eta proiektu horietatik zenbait programa-lerro jaio dira: epe luzeko proiektuekin lotutako ibilbide artistikoen berrikusketa (esaterako *Landa Lan: A Documentation of Darcy Lange*), argitaletxe bat (-zko), edo artista-argitalpenen katalogazio eta zabalkunderako plataforma bat (Sistema Eragilea). 2021ean Atoik bere ateak ireki zituen eta, bertatik, Barrunbe, Kinu eta Foku programak garatzen ditu.

Produkzio diseinua: **Ainara Elgoibar y Usue Arrieta Otaola** | Produkzio laguntza eta koordinazioa: **Marina Arranz** | Grabazio estudioa: **Audio Gela** | Soinu edizioa: **Ibon Aguirre** | Soinu zerbitzu teknikoak: **Musique Bilbao** | Arkitektura aholkularitza: **Irati Burgués** | Diseinu grafikoa: **Maite Zabaleta** | Inprimaketa zerbitzua: **Gráficas Lorea** | Zigiluak: **Caucho Exprés** | Ahotik belarrira tailerra: **Olaia Aguayo, Leyre Ariza, Minois Bachtsetzi Markidou, Jaione Beroiz Poza, Aina Bullón, Malen Díaz, Nazario Díaz, María Goirigolzarri, Verónica O'Farrell, Maialen Olite Baztan, Clara Ovejero** | Testu kritikoak: **Ainara Elgoibar** | Testu kritikoen edizioa: **Usue Arrieta** | Bibliografia: **Marina Arranz** | Foku.info-ren euskarazko itzulpena: **Aiora Jaka** | Ingeleseko itzulpena: **Ainara Elgoibar** | Web diseinua: **ODD** | Web programazioa: **Marià Codina** | Dokumentazio bibliografikoaren digitalizazioa eta edizioa, eta foku.info webguneko datu-baseak elikatzea: **Inés G. Asensio, Nuria Pérez García, Valentín Ramos, Ane Solís, Sara Vega** | Dokumentazio bibliografikoaren lagapena: Alkolea Beach, Arteleku, Artium Museoa, Azkuna Zentroa – Alhóndiga Bilbao, BAD, Bulegoa z/b, Blanca Calvo, Caniche Editorial, Crystal Mine, Consonni, Juan Domínguez, Ereduak, fluent, La Casa Encendida, La Fundación Aretoa, Mugatxoan, Ion Munduate, MUSAC, R.B. Jérôme Bel, Tabakalera, Zarata Fest | **Eskerrik asko denoi.**

Foku.3-k **Eusko Jaurlaritzako Kultura eta Hizkuntza Politika Sailaren** eta **Bizkaiko Foru Aldundiaren** babesa du.

